

Scenariusz lekcji do spektaklu: „*Don Juan. Początek.*”

Nagranie spektaklu: <https://youtu.be/6svuWK4Mmjw>

Nagranie spektaklu z tłumaczeniem migowym: <https://youtu.be/akVW4VpssfI>

Nagranie z audiodeskrypcją: <https://youtu.be/uWzvrrkWKGs>

Temat zajęć: „*Wykorzystanie archetypu literackiego/kulturowego w scenariuszu teatru młodzieżowego.*”

Autor scenariusza: Adam Brzeziński

Grupa wiekowa: uczniowie klas od II do ostatniej szkół średnich.

Czas realizacji: 3 godziny lekcyjne

Zagadnienia edukacyjne:

- poznanie postaci Don Juana,
- Don Juan jako archetyp wykorzystywany i przetwarzane w sztuce dawnej i współczesnej,
- analiza twórczego przeniesienia idei Don Juanizmu w sferę sztuki teatru młodzieżowego.

Cele operacyjne:

- uczestnicy zgadzają się z cudzymi opiniami lub polemizuje z nimi,
- rzeczowo uzasadniając własne zdanie,
- uczniowie poznają archetyp literacki,
- uczniowie poszerzają umiejętności analizy utworu teatralnego.

Formy i metody pracy:

- pogadanka,
- praca z tekstem,
- praca w parach,
- notatka,
- zadanie teatralne.

Materiały dydaktyczne:

- sala lekcyjna powinna być wyposażona w projektor lub tablice multimedialną,
- uczniowie powinni mieć ze sobą telefony lub tablety,
- kartki do uwag własnych,
- karty pracy z pytaniami dla wszystkich uczniów,
- fragment Don Juana Moliera: AKT DRUGI, SCENA DRUGA w trzech egzemplarzach - **karta pracy nr 2.**

Wprowadzenie do spektaklu

Każdy był kiedyś młody. Także Don Juan, a właściwie Janek. W dniu swoich osiemnastych urodzin upada na głowę w której pojawia się nakłanianie do nałożenia „gęby” do bycia mężczyzną. Czy to są wyparte wspomnienia, czy też urojenia w pozbawionym świadomości mózgu? A może jedno i drugie? Spektakl pokazuje dwa wymiary – rzeczywisty i śniony (urojony?). W części rzeczywistej mamy nastolatka odsłuchującego nagrania rozmów z automatycznej sekretarki, które z jednej strony sprawiają mu dwuznaczną przyjemność. Z drugiej, chwilę potem kpi z dzwoniących dziewczyn.

Potem przenosimy się w świat urojony. Tam bohater w gombrowiczowskim geście sprowadzenia do roli społecznej, powinien wykazać się przed sobą i bliskimi umiejętnościami podrywu. Obcymi na tym etapie rozwoju osobowości chłopca. Tam też spotykamy postaci, które w jednej osobie są „Bratomatką” czy „Jolomadzią”.

Stan ten kończy się pewnym zawieszeniem, jak igła na zatartej płycie powtarza ciągle ten sam fragment muzyki.

Bohater odzyskuje świadomość, rozpoznaje rzeczywistość. Okazuje się że stan zburzenia świadomości trwał raptem kilka, kilkanaście sekund. Zniecierpliwieni goście dzwonią coraz natarczywiej. Lekko oszołomiony Jan w pośpiechu zakłada białą uroczystą koszulę z aplikacjami w pawie pióra. Jest to nawiązanie do tematu ze snu/urojenia jako znaku puszenia się próżnością męskiej urody.

Goście imprezy urodzinowej wręczają w prezencie powiększone zdjęcie z przedszkola, na którym Juan (z hiszpańska), a po polsku Jan, stoi w czapce krakowiaka z pawim piórem w otoczeniu dziewczynek. Są one świadkami sytuacji, która może zdarzyć się każdemu dziecku. Ale w kontekście współczesnym, czy dla młodego Don Juana nie jest to aktem pewnej kompromitacji? Wszak, coś go łączy z tym dzieckiem dzisiaj. Tak jak łączy się z nim postać zsnu/urojenia, która wyświetliła się z jakiegoś powodu w jego głowie. Dalsze analizy psychologiczne wskazane!

Informacje o spektaklu:

reżyseria, scenariusz, scenografia: Adam Brzeziński,

scenariusz na motywach utworu „Janek idzie na dyskotekę” Sebastiana Równego,

realizacja kostiumu: Pola Okulewicz,

kreacja zdjęcia AI: Błażej Krysztofowicz,

muzyka - opracowanie dźwięków: Adam Brzeziński, Dawid Stępniaak

w spektaklu wykorzystano fragmenty piosenki: Jerzego Połomskiego pt. „Bo z Dziewczynami”.

Teatr Ekspozycja działa w Młodzieżowym Domu Kultury nr 2 w Poznaniu.

Przebieg zajęć

1 godzina lekcyjna, gdzie uczniowie zapoznani zostaną z tematem i zobaczą nagranie spektaklu

Wprowadzenie

Nauczyciel przedstawia temat zajęć: Wykorzystania archetypu literackiego/kulturowego w scenariuszu teatru młodzieżowego. Wyjaśnia uczniom, że pretekstem do lekcji będzie nagranie spektaklu. We wstępie poprosi też uczniów, by zapewne znany im termin archetyp, objaśnili tak jak go obecnie rozumieją.

Nauczyciel zapisze na tablicy pytania pomocnicze do rozmowy:

- Jakie emocje wywołała we mnie spektakl?
- Co wywołało takie emocje?
- Co mnie zaskoczyło i dlaczego?
- Jakie pytania pojawiły się mi podczas oglądania „Don Juana. Początku”?

Wspólne oglądanie zapisu spektaklu.

2 godzina lekcyjna, gdzie uczniowie dowiedzą się jak ma się pierwowzór Don Juana do postaci w spektaklu

Poproś ich do skorzystania ze swoich notatek sporządzonych zaraz po obejrzeniu zapisu i zaproś uczniów się do rozmowy w parach na temat obejrzanego spektaklu. Spaceruj między parami, przysłuchuj się. Pozwól uczniom się na swobodną rozmowę. Zachęć ich się do udziału w dyskusji na forum klasy, niech porozmawiają o tym, co wywoływało ich:

- śmiech,
- zastanowiło,
- zdziwiło,
- zaskoczyło itd.

Za pomocą Internetu uczniowie mogą zapoznać się z frazą Don Juan wpisując ją do wyszukiwarki.

Wybrani uczniowie niech przytoczą treści mówiące o postaci Don Juana w poszczególnych wytworach kultury (literatura, muzyka, film, teatr) zaczerpnięte z Internetu.

Nauczyciel proponuje trojgu uczniom przeczytanie z podziałem na role fragmentu „Don Juana” Moliera (**karta pracy nr 2**).

Niech uczniowie zanotują w czasie czytania te cechy, słowa, zachowanie itp. z „Don Juana” Moliera, które można by przypisać Janowi/Don Juan ze spektaklu i odwrotnie.

3 godzina lekcyjna, gdzie uczniowie zastanowią się nad kilkoma scenami i wykreują kilka „przyszłości” głównego bohatera, niczym twórcy gry komputerowej.

Zapytaj uczniów, czy zachowanie matki w scenach urojonych/śnionych było akceptowalne czy naganne np. jako zwykłe martwienie się o syna, czy to raczej przesadna nadopiekuńczość?

Zachowanie brata tj. jego metody zachęcania do podrywu, jakie wywoływały w was refleksje?

Zapytaj czego jeszcze symbolem lub metaforą bywa paw?

Czy ostaną scena kiedy bohater podnosi prezent do góry i jest cały rozdygotany, jaki stan psychiczny waszym zdaniem doznaje bohater?

Czy mógłby to być coś na kształt traumy, spowodowanej przywołaniem dawno zapomnianego zdarzenia? A może to zbyt mocne określenie stanu w jakim jest główna postać?

Zapytaj uczniów jakie jest ich indywidualne rozumienie hasła trauma i zaproś do zastanowienia się nad terminem, nad jego definicją. Zainicjuj rozmowę o znaczeniu zagadnienia w kontekście ostatniej sceny. Pod koniec skonfrontuj to, co uczniowie powiedzieli z definicją traumy dostępną w słowniku.

Zapytaj czy ktoś zechciałby podzielić się swoimi „traumami” wyniesionymi z przedszkola: np. awersji to pewnych potraw, leżakowania itp.

Niech uczniowie popofantazjują i na kartach pracy napiszą w krótkich zdaniach jak na przykładzie w punktach (to jest zawartość **karty pracy nr 1**):

Jak mógłby zareagować Janek/Don Juan po konfrontacji z prezentem? W miejsce kropek wstaw własne pomysły. Najlepiej by każdy był w miarę odmienny w swoich skutkach i uzasadnieniu (uzasadnienie może być słownie, by nie tracić czasu na rozpisywanie się).

2 minuty po zdarzeniu:

- a) wyrzuci gości - uzasadni dlaczego
- b) rozpłacze się - uzasadni dlaczego
- c)...
- d)...

W dniu następnym:

- a) zadzwoni z przeprosinami - uzasadni dlaczego
- b)...
- c)...
- d)...

Za dziesięć lat:

- a) jest szczęśliwym mężem i ojcem - uzasadni dlaczego
- b)...
- c)...
- d)...

Zakończenie

Nauczyciel podsumowuje główne wnioski z dyskusji i pyta uczniów o ich ocenę lekcji oraz własnego zaangażowania. Niech zaznaczy, że współczesne wytwory kultury pełne są nawiązań do tego typu archetypicznych postaci i cały czas na nowo znaleźć można je w kolejnych teatralnych, literackich i filmowych odsłonach.

Karta pracy nr 1

Jak mógłby zareagować Janek/Don Juan po konfrontacji z prezentem? W miejsce kropek wstaw własne pomysły. Najlepiej by każdy był w miarę odmienny w swoich skutkach i uzasadnieniu (uzasadnienie może być słownie, by nie tracić czasu na rozpisywanie się).

2 minuty po zdarzeniu:

- a) wyrzuci gości - uzasadni dlaczego
- b) rozplacze się - uzasadni dlaczego
- c)...
- d)...

W dniu następnym:

- a) zadzwoni z przeprosinami - uzasadni dlaczego
- b)...
- c)...
- d)...

Za dziesięć lat:

- a) zostanie szczęśliwym mężem i ojcem - uzasadni dlaczego
- b)...
- c)...
- d)...

Karta pracy nr 2

Zobacz katę pracy:

<http://interteatr.pl/wp-content/uploads/2025/12/Karta-Pracy-2-Don-Juan.-Początek.pdf>

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa
Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

